

Instanța de fond: T. Andronic
Instanța de apel: A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai

DECIZIE

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței,
Judecători

Valeriu Doagă,
Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță,
Nina Vascan, Svetlana Filincova,

examinând recursul declarat de către Moraru Adrian prin intermediul
avocatului Jian Vladislav,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Moraru
Olga împotriva lui Moraru Adrian, intervenient accesoriu Direcția de asistență
socială și protecție a familiei Strășeni cu privire la decăderea din drepturi
părintești,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017, prin care a
fost respinsă cererea de apel depusă de Moraru Adrian și menținută hotărârea
Judecătoriei Strășeni din 25 ianuarie 2016,

c o n s t a t ă :

La 07 septembrie 2015, Moraru Olga a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Moraru Adrian, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și
Protecție a Familiei Strășeni, cu privire la decăderea din drepturile părintești.

În motivarea cererii de chemare în judecată, Moraru Olga a indicat că, de la
09 octombrie 2010 până la 14 februarie 2014, s-a aflat în căsătorie cu Moraru
Adrian.

Din relația de căsătorie, la XXXX, s-a născut fiica XXXX, domiciliul căreia a
fost stabilit cu dânsa prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 14
februarie 2014.

De la desfacerea căsătoriei, Moraru Adrian nu contribuie la întreținerea fiicei
și refuză achitarea pensiei de întreținere a copilului minor stabilită prin hotărârea
Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 14 februarie 2014, acumulând o restanță
impunătoare.

Reclamanta Moraru Olga a solicitat în instanța de judecată decăderea lui
Moraru Adrian din drepturile părintești în privința fiicei XXXX.

Prin hotărârea Judecătoriei Strășeni din 25 ianuarie 2016, s-a admis cererea de
chemare în judecată depusă de Moraru Olga. A fost decăzut Moraru Adrian din
drepturile părintești în privința fiicei minore XXXX. S-a încasat de la Moraru
Adrian în beneficiul Olgăi Moraru taxa de stat în mărime de 104 lei.

La 29 februarie 2016, Moraru Adrian a declarat apel nemotivat împotriva
hotărârii Judecătoriei Strășeni din 25 ianuarie 2016, solicitând repunerea apelului
în termen, admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi

hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2016, a fost repus Moraru Adrian în termenul de declarare a apelului. S-a ridicat de la examinare pricina în ordine de apel și s-a restituit Judecătoriei Strășeni pentru întocmirea hotărârii integrale.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 septembrie 2016, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Moraru Adrian. S-a acordat lui Moraru Adrian termen până la 12 octombrie 2016 pentru a prezenta dovada de achitare a taxei de stat și apelul motivat, fiind menționat că în caz contrar apelul va fi restituit.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016, a fost restituită cererea de apel depusă de Moraru Adrian.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 05 aprilie 2017, a fost admis recursul declarat de Moraru Adrian prin intermediul avocatului Vladislav Jian, a fost casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016 și a fost restituită pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău de la faza soluționării chestiunii de punere pe rol a cererii de apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017, a fost respinsă cererea de apel depusă de Moraru Adrian și menținută hotărârea Judecătoriei Strășeni din 25 ianuarie 2016.

La 08 februarie 2018 (prin intermediul oficiului poștal), Moraru Adrian prin intermediul avocatului Vladislav Jian a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017 și hotărârii Judecătoriei Strășeni din 25 ianuarie 2016 cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantei să fie respinsă.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel la rejudecarea cauzei a interpretat în mod eronat legea.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 aprilie 2018, recursul declarat de Moraru Adrian prin intermediul avocatului Vladislav Jian a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 23 noiembrie 2017, expediată părților la 21 decembrie 2017, fără a se cunoaște despre data recepționării acesteia, iar cererea de recurs a fost depusă la 08 februarie 2018, fapt ce atestă că recurentul Moraru Adrian s-a conformat normelor procedurale legale și a declarat în termen recursul.

În conformitate cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În corespundere cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei recurate și hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, din considerentele ce urmează.

Verificând legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în

cererea de recurs, Colegiul lărgit constată că instanța de apel, la examinarea cauzei, a încălcat normele de drept material și procesual, și anume a interpretat în mod eronat legea.

În corespundere cu art. 118 alin. (1) al Codului de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, iar conform art. 130 al aceleiași legi, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

După cum stipulează prevederile art. 67 al Codului familiei, părinții pot fi decăzuți din drepturile părintești dacă: a) se **eschivează** de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere; b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituție curativă, educativă, dintr-o instituție de asistență socială sau alta similară; c) fac abuz de drepturile părintești; d) se comportă cu cruzime față de copil, aplicând violența fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului; e) prin comportare amorală, influențează negativ asupra copilului; f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie; g) au săvârșit infracțiuni premeditate contra vieții și sănătății copiilor sau a soțului; h) precum și în alte cazuri când aceasta o cer interesele copilului.

În cadrul examinării prezentei pricine, reclamanta și reprezentantul acesteia au invocat ca temei de decădere a lui Moraru Adrian din drepturile părintești în privința copilului minor XXXX, eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de plata pensiei de întreținere adică cel prevăzut de art. 67 lit. a) al Codului familiei.

Colegiul lărgit constată cu certitudine și faptul că, copilul minor este stabilit permanent cu domiciliul cu mama acestuia (f.d. 7-10) care îl întreține și se ocupă cu educația lui (f.d. 34, 35), iar recurentul-pârât Moraru Adrian periodic își vizitează copilul și parțial și-a onorat obligațiunile de plata pensiei alimentare de întreținere (f.d. 29, 31).

La fel, instanța de recurs reține că, recurentul-pârât nu este angajat în câmpul muncii, se caracterizează pozitiv în localitatea în care domiciliază și nu a fost subiect al unor plângeri adresate organelor de ocrotire a normelor de drept (f.d. 120, 121).

Pe cale de consecință, reținând cele expuse, Colegiul lărgit nu a constatat dezinteresul lui Moraru Adrian pentru creșterea și dezvoltarea copilului său și nici **eschivarea** de la exercitarea obligațiilor părintești prin plata pensiei de întreținere.

În conformitate cu prevederile art. 238 alin. (2) al Codului de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, **apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admiterea acțiunii.**

Art. 239-240 al aceleiași legi prevăd că, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea **numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.**

La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină **circumstanțele** care au importanță pentru soluționarea pricinilor, **care au fost sau nu stabilite**, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărârea **în limitele pretențiilor înaintate de reclamant**.

Colegiul lărgit constată că, temeiurile cu care reclamanta-intimată Moraru Olga s-a adresat în instanța de judecată cu o acțiune, nu au fost dovedite, iar ca urmare nu și-au găsit confirmare.

Or, din materialele cauzei rezultă cert faptul că, deși Moraru Adrian înregistrează restanțe la plata pensiei de întreținere, acesta achită parțial și periodic unele sume bănești, astfel nu se poate constata eschivarea lui de obligația pecuniară.

Ca urmare, instanța de fond și-a întemeiat hotărârea privind decăderea lui Moraru Adrian pe motiv de eschivare de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, iar instanța de apel a însușit această motivare, în lipsa unor probe în sensul enunțat, fapt ce contravine grav normelor legale aplicabile speței.

În acest sens, instanța de recurs reține și jurisprudența CtEDO în cauzele privind decăderea din drepturile părintești, potrivit căreia, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanță fundamentală (cauza Johansen vs Norvegia, hotărârea din 07 august 1996), că interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial și că doar un compartiment **deosebit de nedemn** poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părintești în interesul superior al copilului (cauza Gnahore vs Franța, hotărârea din 19 septembrie 2000 și Johansen citată anterior).

Totodată, CEDO subliniază totuși că, acest interes prezintă un dublu aspect (cauza Gnahore, menționată mai sus): pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluție într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să mențină legăturile acestora cu familia, cu excepția cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale (cauza Maumousseau și Washington vs Franța, hotărârea din 06 decembrie 2007).

Colegiul lărgit acceptă că, comportamentul lui Moraru Adrian în raport cu copilul său nu reprezintă relațiile model între tată și fiică, fapt care nu a fost negat nici de recurentul-pârât, însă **neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părintești trebuie să aibă o anumită gravitate pentru a atrage sancțiunea decăderii**, astfel că nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinților conduce la decăderea din drepturile părintești, or comportamentul lui Moraru Adrian nu a atins gradul de gravitate pentru a fi temei de decăderea a acestuia din drepturile de tată.

Apreciind speța sub aspectele invocate, se reține că sancțiunea decăderii din drepturile părintești poate fi aplicată față de părinții care, din culpă gravă, nu-și îndeplinesc obligațiunile față de copii sau fac abuz de drepturile părintești.

Astfel, raportând cele menționate la caz, instanța de recurs relevă că nu au fost prezentate probe ce ar confirma culpa gravă a pârâtului la neîndeplinirea obligațiilor părintești și nici faptul că acesta este nedemn pentru a fi tatăl XXXX.

Apreciind explicațiile participanților la proces făcute în ședințele de judecată în instanțele inferioare, cât și a autorității tutelare prin prisma principiului asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului, având în

vedere prezența dublului aspect, menționat supra, și anume legătura copilului cu tata, Colegiul lărgit conchide că prezența lui Moraru Adrian în viața fiicei sale și participarea acestuia la educarea ei, sunt în interesul copilului XXXX.

În consecința celor expuse, instanța de recurs relevă că, decăderea din drepturile părintești este o sancțiune foarte drastică, astfel încât ea trebuie aplicată față de părinți numai după ce se va constata că alte măsuri luate față de părinți ce nu-și îndeplinesc obligațiile părintești, precum cele prevăzute de art. 74 al Codului familiei, nu au dat nici un efect.

Astfel, în situația când Moraru Adrian achită periodic și parțial pensia de întreținere pentru copil minor, efectuează vizite la copilul său, nu face abuz de drepturile sale părintești ca de exemplu refuzul acestuia de a consimți deplasarea copilului în străinătate în scopuri turistice, educaționale, medicale, nu a fost niciodată preîntâmpinat sau amendat contravențional, pedepsit penal pentru comportamentul său față de copil, o hotărâre de decădere, chiar dacă se întrevăd unele abateri de la exercitarea drepturilor părintești, nu este legitimă.

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017 și hotărârea Judecătoriei Strășeni din 25 ianuarie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Moraru Adrian prin intermediul avocatului Jian Vladislav.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017 și hotărârea Judecătoriei Strășeni din 25 ianuarie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Moraru Olga împotriva lui Moraru Adrian, intervenient accesoriu Direcția de asistență socială și protecție a familiei Strășeni cu privire la decăderea din drepturi părintești.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Judecători

Valeriu Doagă,

Tamara Chișca-Doneva,

Ion Druță,

Nina Vascan,

Svetlana Filincova